

UZASADNIENIE

wyroku z 23 czerwca 2021 roku

Strona powodowa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej Banku (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 1.823,69 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 1.454,69 zł od 5 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty i od kwoty 369 zł od 24 grudnia 2019 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając swoje żądanie strona powodowa wskazała, że nabyła od kredytobiorcy będącego konsumentem roszczenia oparte na art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, a wynikające z wcześniejszej spłaty kredytu i konieczności proporcjonalnego zwrotu prowizji (oraz opłaty przygotowawczej) przez stronę pozwaną. Kwota 1.454,69 zł dochodzona jest tytułem zwrotu prowizji a 369 zł tytułem kosztów sporządzenia opinii wskazującej wysokość roszczenia.

W sprawie wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Strona pozwana Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. złożyła sprzeciw od tego nakazu, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając swoje stanowisko podniosła, że:

- brak podstaw do proporcjonalnego zwrotu prowizji (oraz opłaty przygotowawczej), albowiem prowizja nie była w żadnej z umów związana z czasem jej trwania,
- umowa przelewu jest nieważna albowiem nastąpiła pod wpływem błędu, podstępny albo wyzysku,
- istnieje inna możliwość rozliczenia prowizji pozostałej do spłaty niż metoda liniowa,
- brak podstaw do zasądzenia kwoty 369 zł tytułem opinii, albowiem nie dotyczy ona stosunku pomiędzy bankiem a cedentem, a jednocześnie nie była ona niezbędna do obliczenia wartości roszczenia oraz jej skutecznego dochodzenia.

Strona pozwana jednocześnie przyznała fakt zawarcia umowy kredytowej i jej wcześniejszej spłaty przez cedenta (kredytobiorcę).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

P. J. i M. J. zawarli z (...) Bank spółka akcyjną z siedzibą we W. (poprzednik prawny strony pozwanej) umowę kredytu konsumenckiego (pożyczki powtórnej) nr NP\ (...) na okres od 23 stycznia 2018 roku do 13 stycznia 2023 roku, z prowizją w wysokości 1.455,78 zł oraz opłatą przygotowawczą w wysokości 100 zł; kredytobiorcy dokonali całkowitej spłaty 21 maja 2018 roku.

okoliczności niesporne, a nadto dowody: umowy, k. 11-14, 17-22;

W dniu 12 grudnia 2019 roku P. J. i M. J. dokonali na rzecz strony powodowej przelewu wierzytelności wynikających z tytułu wyżej wymienionej umowy opartej na art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim (obowiązek proporcjonalnego zwrotu kosztów kredytu).

dowód: umowa cesji, k. 23

Pismem z 16 grudnia 2019 roku strona powodowa wezwała bezskutecznie do zapłaty stronę pozwaną. Przedstawiając jednocześnie opinię w przedmiocie wyliczenia zwrotu kosztów kredytu sporządzoną przez Krajowe Centrum (...) (kcew.pl.). Z tą opinię Kancelaria (...) (sprzedawca) wystawiła na konto strony powodowej (nabywca) fakturę VAT na kwotę 369 zł.

dowód: wezwanie do zapłaty, k. 24; opinia, k. 17-23; faktura VAT, k. 30

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów. Podkreślenia wymaga fakt, że w dużej mierze nie był on sporny, a zarzuty strony pozwanej dotyczyły jedynie istnienia, względnie ważności umowy cesji, a w pozostałym zakresie spór miał charakter jedynie prawny.

W ocenie Sądu umowa cesji była ważna, a przedstawiony przez stronę powodową odpis tej umowy nie budził wątpliwości co do formy, pochodzenia, ani treści. Strona pozwana wносиła o zobowiązanie przez Sąd strony powodowej do przedłożenia do akt oryginału umowy cesji wraz z wszystkimi załącznikami. Sąd uznał ten wniosek za niezasadny. W tym miejscu wskazać należy na art. 129 k.p.c., zgodnie z którym: Strona powołująca się w piśmie na dokument obowiązana jest na żądanie przeciwnika złożyć oryginał dokumentu w sądzie jeszcze przed rozprawą (§ 1). Zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (§ 2). Jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, sąd, na wniosek strony albo z urzędu, zażąda od strony składającej odpis dokumentu, o którym mowa w § 2, przedłożenia oryginału tego dokumentu (§ 4).

Strona powodowa zgodnie z tym przepisem złożyła odpis umowy cesji poświadczony za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie radcę prawnego. Przedstawienie oryginału następuje na żądanie Sądu, które może być poprzedzone wnioskiem strony, ale w każdym razie jest uzasadnione okolicznościami. Strona powodowa nie przedstawiła takich uzasadnionych okoliczności. Podniosła tylko ten zarzut, że oryginał umowy nie był jej przedstawiany przed procesem. Argument ten jest bez znaczenia, skoro przepis pozwala na posługiwanie się odpisem dokumentu.

Sąd pominął na rozprawie 23 czerwca 2021 roku wniosek dowodowy o przesłuchanie świadków P. i M. J. (między innymi na okoliczności związane z nieważnością umowy oparte o błąd, podstęp lub wyzysk w związku z zaoferowaną im niską ceną za zakupioną wierzytelność) jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.). Strona pozwana zamierzała wykazać, że umowa cesja jest nieważna, jako oparta na błędzie, podstępie lub wyzysku, albowiem wynagrodzenie za wierzytelność przyznane cedentom było wyjątkowo niskie.

Wskazać przy tym należy na tę okoliczność, że ani błąd (84 k.c.), ani podstęp (86 k.c.), ani wyzysk (388 k.c.) nie są okolicznościami, które powodują bezwzględną nieważność umowy. Oświadczenie woli złożone innej osobie pod wpływem błędu (w tym podstępu) albo groźby jest dotknięte sankcją względnej nieważności (wzruszalności). Sankcja ta, zwłaszcza w porównaniu z sankcją bezwzględnej nieważności, charakteryzuje się tym, że:

- 1) może na nią powołać się tylko ta osoba, która złożyła wadliwe oświadczenie woli;
- 2) sąd nie może uwzględnić tej sankcji z urzędu ;
- 3) czynność prawna dotknięta rozważaną sankcją może być konwalidowana bądź wyraźnie, zwłaszcza przez zrzeczenie się uprawnienia do uchylenia się od skutków prawnych wadliwego oświadczenia woli, bądź milcząco w związku z upływem terminu do złożenia oświadczenia woli w sprawie takiego uchylenia się;
- 4) czynność prawna zawierająca wadliwe oświadczenie woli jest ważna dopóty, dopóki nie nastąpi uchylenie się od jego skutków prawnych; z chwilą zaś skutecznego uchylenia się od takich skutków czynność prawna jest nieważna z

mocą wsteczną (*ex tunc*), tj. od chwili złożenia wadliwego oświadczenia woli (tak: T. Pietrzykowski [w:]. komentarz do art. 88 Kodeksu cywilnego, red. Pietrzykowski, Warszawa 2020).

Również umowa zawarta w warunkach opisanych w art. 388 § 1 k.c. (wyzysk) dotknięta jest, w przypadku zgłoszenia przez wyzyskanego takiego żądania, tzw. wzruszalnością. Uprawnienia te wyzyskany musi realizować na drodze sądowej (samo oświadczenie o „uchyleniu się” od umowy, odmiennie niż w przypadku błędu lub groźby, nie wystarczy), poprzez złożenie oświadczenia prawokształtującego. (zob.: W. Popiołek [w:]. komentarz do art. 388 Kodeksu cywilnego, red. Pietrzykowski, Warszawa 2020).

Tym samym przesłuchiwanie świadków P. i M. J. w niniejszym postępowaniu nie mogło doprowadzić do uznania umowy cesji za nieważną.

Sąd zważył, co następuje.

Strona powodowa oparła swoje roszczenie na umowie przelewu wierzytelności,

Zgodnie z treścią art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Z powyższego wynika, że w wyniku przelewu w rozumieniu art. 509 k.c. przechodzi na nabywcę ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki wiązał go z dłużnikiem. Innymi słowy, stosunek zobowiązaniowy nie ulega zmianie, natomiast zmienia się osoba uczestnicząca w nim po stronie wierzyciela.

Dla przyjęcia skuteczności cesji podstawowe znaczenia ma wykazanie istnienia przelewanej wierzytelności, a więc okoliczności, z których wynika, że prawo takie przysługiwało pierwotnemu wierzycielowi, a w następnej kolejności wykazanie, że do cesji doszło w sposób prawidłowy.

W przedmiotowej sprawie – w ocenie Sądu – nie ulega wątpliwości, że doszło do skutecznej umowy cesji wierzytelności pomiędzy stroną powodową a pierwotnymi wierzycielami. Strona przedstawiła umowę cesji w formie odpisu poświadczonego przez występującego w sprawie radcę prawnego, co jest – z przyczyn wskazanych wyżej – dowodem wystarczającym.

Zgodnie art. 49 ust. 1 ustawy z 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.

Art. 52 ustawy precyzuje, że kredytodawca jest zobowiązany do rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości.

Nie ulega wątpliwości, że kosztem, który podlega obniżeniu o okres, o który skrócono czas obowiązywania umowy kredytu jest zarówno prowizja jak i opłata przygotowawcza (tak: Uchwała Sądu Najwyższego – Izby Cywilnej z 12 grudnia 2019 roku, III CZP 45/19 oraz Wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 11 września 2019 roku, C-383/18, L. vs. (...)).

Obniżenie to – w ocenie Sądu – winno nastąpić w proporcji do czasu skrócenia umowy, czyli obniżenie prowizji powinno nastąpić o taki sam ułamek, o jaki doszło do skrócenia czasu trwania umowy kredytowej na skutek całkowitej spłaty.

W niniejszej sprawie powoduje to konieczność zwrotu prowizji w wysokości nie niższej niż wskazana w żądaniu strony powodowej. Sąd przy tym – porównując stosunek żądanych kwot do kwot pierwotnie pobranych prowizji ze stosunkiem czasu, o który skrócono umowę do pierwotnie planowanego czasu trwania umowy – nie dopatrzył się błędów w wyliczeniach strony powodowej.

Z tych przyczyn Sąd zasądził dochodzone kwoty, zgodnie z żądaniem pozwu (punkt I. wyroku), oddalając powództwo tylko co do żądania zwrotu kosztów prywatnej opinii (punkt II. wyroku).

Sąd oddalił powództwo w zakresie zwrotu kosztów prywatnej opinii z trzech powodów. Po pierwsze koszty prywatnej opinii powinny być zaliczone (jeśli już) do kosztów procesu, a nie do roszczenia głównego. Po drugie wykonanie opinii było niecelowe. Dla wyliczenia roszczenia koniecznym był o zastosowanie proporcji dni kredytu do kosztów kredytu. Działanie takie powinno być wykonalne dla osób z wykształceniem podstawowym (obecnie, dawniej gimnazjalnym) i nie wymaga opinii. Po trzecie wreszcie przedstawiony rachunek budzi wątpliwość albowiem G. L. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Kancelaria (...) widnieje jako członek zarządu i udziałowiec strony powodowej.

Od niniejszego roszczenia należały się odsetki ustalone w myśl 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Opóźnienie się w spełnieniu świadczenia powstaje, jeżeli dłużnik nie spełnia go w czasie właściwym. Zauważyć należy, że kwestię wymagalności przedmiotowego roszczenia reguluje wskazany wyżej przepis art. 51 ustawy o kredycie konsumenckim. Stąd Sąd zasądził odsetki zgodnie z żądaniem pozwu – od upływu 14 dni od dnia całkowitej spłaty kredytów przez pierwotnych wierzycieli.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. stosunkowo je rozdzielając.

Strona powodowa wygrała sprawę w około 79,76629% (1.454,69 zł z 1.823,69 zł). Koszty procesu po obu stronach wyniosły łącznie 2.017 zł:

- wynagrodzenie pełnomocników obu stron – po 900 zł (§ 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie/ radców prawnych),

- opłata od pełnomocnictwa strony powodowej – 17 zł,

opłata od pozwu – 200 zł.

Strona pozwana powinna partycypować w nich do kwoty 1.608,89 zł (2.017 zł x 79,76629%), co po uwzględnieniu wydatków już poniesionych oznacza, że obowiązana jest wrócić stronie powodowej 708,89 zł (1.608,89 zł – 900 zł – punkt III. wyroku).

Zarządzenie (14/07/2021)

Na podstawie art. 15zsz⁹ ust. 2 i 5 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych zarządzam wysłanie odpisów niżej wskazanych dokumentów/zawiadomień/zobowiązań/wezwań za pośrednictwem Poczty Polskiej, co powoduje, że umieszczenie treści tych pism w Portalu Informacyjnym nie wywołuje skutków doręczenia .

Sekretariat, proszę doręczyć odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia pełnomocnikowi strony pozwanej.